USTAWY
TOWARZYSTWA
KROLEWSKIEGO WARSZAWSKIEGO
PRZYIACIOŁ NAUK.

W WARSZAWIE.
ROKU 1814.

USTAWY

TOWARZYSTWA KROLEWSKIEGO WARSZAWSKIEGO PRZYIACIOŁ NAUK.

§. I. *Cel Towarzystwa i prace ktore sobie zamierza.*

ARTYKUŁ I.

Towarzystwo Krolewskie Warszawskie Przyiacioł nauk, stanowi sobie za cel istotny, przykładać się do rozszerzenia nauk i umieiętności w polskim ięzyku.

ART. 2.

Dla porządnego odbywania prac zamierzonych, dzieli się Towarzystwo na dwa Działy:

1, Umieiętności Fizycznych, Matematycznych i Sztuk.
2, Nauk.

ART. 3.

Stosownie do nauk każdemu Działowi właściwych cały skład Towarzystwa dzieli się na Sekcye, do ktorych mianowane członki, pod bezpośredniem przewodnictwem głownego Działu pracować maią.

Art. 4.

W każdym Dziale te sobie szczegolniey prace i zatrudnienia przepisuie:

a, pisać potrzebne dla kraiu dzieła, maiąc zawsze na względzie zbogacenie i udoskonalenie ięzyka, a wzrost sztuk i rękodzieł wszelkiemi sposobami pomnażać;

b, tłumaczyć autorow wzorowych;

c, przedrukowywać ważnieysze dzieła, osobliwie dawnych pisarzow, z przydaniem potrzebnych uwag, i tańsze ich nabycie ułatwiać;

d, wszelkie w tych widokach zbierać materyały;

e, i do prac podobnych społrodakow zachęcać.

§. II. Skład Towarzystwa.

Art. 5.

Towarzystwo składa się z członkow:

1. *Czynnych*,
2. *Przybranych*,
3. *Korrespondentow i Honorowych*.

Art. 6.

Liczba członkow *Czynnych* iest sześćdziesiąt; *Przybranych* czterdzieści. Liczba członkow *Honorowych* i *Korrespondentow* nie iest określona.

§. III. Obowiązki Członkow.

Art. 7.

Członek *Czynny* mieć będzie naybacznieyszą uwagę na wszystko, co bądź w kraiu, bądź za granicą dotycze się *Sekcyi* iego.— W tym celu zasięgać ma potrzebnych wiadomości z Dziennikow, korrespondencyi i samychże dzieł wychodzących, a postrzeżenia i uwagi swoie, tudzież treść dzieł i zdania o nich na posiedzenia *Działowe* przynosić, lub gdy w mieyscu posiedzeń nie mieszka, Towarzystwu przesyłać.

Art. 8.

Obowiązany iest o pracach, ktore z woli Towarzystwa przedsięwziął, i postępie w nich, corocznie *Dział* uwiadomiać.

Art. 9.

W rzeczy do iego *Działu* należącey, powinien wypracować iednę przynaymniey, w przeciągu lat sześciu *rozprawę*, i oddać ią pod sąd Towarzystwa.

Art. 10.

Nadto wszelkie, bądź od Prezesa Działu do ktorego należy, bądź od Prezesa Towarzystwa polecone sobie czynności iak nayściśley i na czas oznaczony uskuteczniać.

Art. 11.

Każdego z członków *czynnych* w Warszawie przytomnych obowiązkiem iest znaydować się na posiedzeniach *działowych*, *ogolnych* i *publicznych*, lub o ważney przyczynie dla ktoreyby na posiedzeniu przytomnym bydź nie mogł, Prezyduiącego uwiadomić.

Art. 12.

Członki z Obywatelow kraiowych wybierane, a maiące tytuł *Przybranych*, obowiązane są dzielić prace członkow *czynnych* w Działach do ktorych przeznaczonemi zostaną, i przepisy Art: 8. 9. 10. i 11. dopełniać. Zasiadaiąc na posiedzeniach *Działowych* i *ogolnych*, zdania swoie otwierać, i stanowić mogą.

Art. 13.

Korrespondentow z osob kraiowych i zagranicznych obieranych, obowiązkiem iest uwiadomiać zgromadzenie o wszelkich tyczących się nauk przedmiotach, które lub same za godne uwagi uznaią, lub względem których zapytane będą.

Art. 14.

Towarzystwo przedsiębiorąc udzielać tytul członkow *Honorowych* tym, ktorzy przez nauki, gorliwość o rozszerzenie światła, lub przez okazaną kraiowi przychylność, na szczegolnieyszy iego zasługuią szacunek, ma prawo spodziewać się od nich tego wszystkiego, coby wspierać mogło iego zamiary.

Art. 15.

Na podeymowanie potrzebnych Towarzystwa kosztow, członki *czynne* i *przybrane* czynić będą składkę nie mniey iak czerwony złoty ieden na kwartał wynoszącą. Nie będący w stanie iey opłacania, za oświadczeniem tego na posiedzeniu ogolnem, może być na czas uwolnionym.

§. IV. Prywatne i publiczne posiedzenia — Porządek w obradowaniu — Posiedzenia Działow.

Art. 16.

Skład każdego posiedzenia, oprocz wyborowych, ma być przynaymniey z osob *Ośmiu*, nie łącząc w to Prezesa.

Art. 17.

Posiedzenia *Ogolne* odbywać się będą raz w miesiąc, to iest w pierwszą *niedzielę* każdego miesiąca. O odmianie tego dnia, gdyby zaszła potrzeba, Prezes uwiadomi. Godzina dziesiąta z rana oznacza się do zaczęcia posiedzenia.

Art. 18.

Nadzwyczaynych posiedzeń składanie zależy od Prezesa.

Art. 19.

Każde posiedzenie *ogolne* odprawiać się będzie tym porządkiem:

a, zacznie się od czytania Dziennika posiedzenia poprzedzaiącego;
b, imiona członkow przytomnych zapisane, a nieprzytomnych i niewymowionych na ostatniem posiedzeniu odczytane będą;
c, ułatwione zostaną ogolne Towarzystwa sprawy;
d, nastąpią rapporta z Dzialow;
e, po nich prywatne przełożenia i pisma członkow mieysce mieć będą;
f, na końcu Prezes podpisze Dziennik posiedzenia poprzedzaiącego.

Art. 20.

Ścisłym obowiązkiem iest członkow, we wszystkich pismach i przełożeniach na ogolne lub działowe posiedzenia wnoszonych, zachować się w granicach odpowiadaiących powadze Towarzystwa, i nie dotykać osob tak w składzie iego będących, iako też nie należących do Zgromadzenia. W przeciwnym razie Prezes Towarzystwa, lub Działu, wstrzymać może czytanie pisma takowego lub przełożenia.

Art. 21.

We wszystkich rzeczach, głośne zdania stanowią; na żądanie iednak ktoregokolwiek z członkow *czynnych*, iść powinno taiemne kreskowanie, bez poprzedzaiącego nawet głośnego.

Art. 22.

Skoro zachodzić będzie potrzeba kreskowania taiemnego, takowe kreskowanie iść naprzod

będzie dla ustanowienia samey zasady, a powtorne dla oznaczenia, bądź iey opisow, bądź środkow ktoremi ią do skutku przyprowadzić należy.

Art. 23.

Posiedzenie *publiczne* odbywa Towarzystwo dwa razy na rok, i o dniu przez publiczne uwiadomia pisma.

Art. 24.

Ponieważ Towarzystwo dnia 30. Kwietnia 1808. roku, naywyższą łaską Frederyka Augusta Krola Saskiego, Xiążęcia Warszawskiego ustalone i tytułem Towarzystwa Królewskiego zaszczycone zostało; w dowodzie wieczney wdzięczności stanowi, iż w tym dniu corocznie odbywać się ma iedno z tych dwoch zwyczayne posiedzenie publiczne.

Art. 25.

Przed ogłoszeniem posiedzenia publicznego ułoży się na prywatnem ogolnem:
a, co i iakim porządkiem ma być czytanem;
b, czyli i iakie podane być maią zagadnienia;
c, czyli i iakie gotowe dzieła maią być doniesione publiczności.

Art. 26.

Każdy Dział mieć będzie swoie posiedzenia oddzielne naymniey dwa razy w miesiąc, w dniach przez siebie oznaczonych.—Na tych posiedzeniach:

a, rodzieli prace między swoie członki podług ustanowionych *Sekcyi;*

b, roztrząsać będzie pisma swych Członkow, rownie dzieła ktore Prezes pod iego zdanie podda, dla uczynienia o tem sprawy Towarzystwu;

c, z odbieranych od członkow *Sekcyi* wiadomości iaki postępek nauki do niego należące czynią, bądź w własnym narodzie, bądź w obcych kraiach, rownie iak o wyszłych w każdym rodzaiu dziełach donosić będzie zgromadzeniu, a w tym celu opatrzonym zoHanie w pisma peryodyczne dla udzielania ich członkom sekcye składaiącym.

ART. 27.

Na polecenie iednego z członkow czynnych wolno iest osobom nie będącym nawet w Towarzystwie złożyć rzecz iaką przez siebie wypracowaną, lub okazać wynalazek iaki przez siebie uczyniony na posiedzeniu *Działowem*, a Dział roztrząsnąwszy rzecz takową przez właściwą Sekcyą, raport o tem *złoży* Zgromadzeniu, ktore osądzi, czy praca autora ma być udzieloną publiczności i iakim sposobem.

Wolno iest także dwom członkom Towarzystwa podać Prezesowi osobę, dla udzielenia iey pozwolenia, aby znaydować się mogła na posiedzeniach bądź działowych, bądź centralnych,

ART. 28.

Towarzystwo ma *Prezesa* — *Prezesow Działow* — *Administratorow* — *Sekretarza* — *Inspektora Biblioteki z przydanym Bibliotekarzem* — *Dyrektora gabinetu Historyi naturalnéy* — *Kassyera.*

§. V. Urzędnicy Towarzystwa i ich obowiązki.

ART. 29.

Prawa i obowiązki Prezesa są te:

a, prezydować i obrady zagaiać;

b, rozwagę iakieykolwiek rzeczy raz tylko do następuiącego posiedzenia odłożyć dla dokładnieyszego roztrząśnienia;

c, w imieniu Towarzystwa pisywać, odpowiadać, zapytywać się, posiedzenia zwoływać;

d, przy końcu urzędowania zdawać sprawę na posiedzeniu publicznem z prac Towarzystwa w czasie prezydencyi iego dokonanych i przedsięwziętych.

e, rowność zdań rozwiązuie we wszystkiem, gdzie prosta większość głosow stanowi;

f, tymczasowych zastępcow na urzędy aż do pierwszego obrania mianuie;

g, we wszystkich rzeczach nie wymagaiących roztrząśnienia przez Dział właściwy, we wszystkich potocznych sprawach tyczących się ogołu Towarzystwa, wyznacza osoby do zdania raportu;

h, urzędowanie Prezesa trwa lat cztery.

ART. 30.

Prezes w Dziale też same ma obowiązki i prawa w przewodniczeniu posiedzeniom Działowym, iakie są właściwe Prezesowi Towarzystwa co do posiedzeń ogolnych. — On w imieniu Działu pisuie, odpowiada, zapytuie się, posiedzenia zwołuie. — Sam lub przez wyznaczone osoby zdaie sprawę na posiedzeniach ogolnych, i donosi o tem co w Art: 26. pod lit: c. Działom iest poleconem. Corocznie na posiedzeniu Działowem obowiązany iest wyſtawić obraz całorocznych prac Działu w ktorym prezyduie, i ten Towarzyſtwu na ogolnem posiedzeniu udzielić. Urzędowanie iego trwa lat cztery.

ART. 31.

Każdy z Prezesow Działow iest naturalnym Vice-Prezesem Towarzyſtwa całego: w przypadku zatem potrzeby Prezes iednemu z nich ſtarszemu wyborem, a w razie rowności wyboru, ſtarszemu wiekiem zaſtępstwo swoie powierza.

ART. 32.

Adminiſtratorow na posiedzeniu ogolnem z liczby członkow czynnych obranych będzie pięciu, przy zachowaniu przepisow iakie prawo kraiowe wskazuie, a tych obowiązkiem będzie:

a, zawiadywać całem gospodarſtwem Towarzyſtwa;

b, assygnacye do Kassyera wydawać;

c, mieć zwierzchnicze oko nad kassą;

d, corocznie rejeſtra kassyine przezierać i Kassyera kwitować;

e, Kontrakty imieniem i na rzecz Towarzyſtwa czynić, w sądach, gdy tego potrzeba wypadnie, ſtawać i odpowiadać, podania do Władz Rządowych pisać i na nie odpowiedzi odbierać;

f, Dziennik czynności swoich porządnie utrzymywać;

g, o ważnieyszych wypadkach na posiedzeniach ogolnych Towarzystwu donosić;

h, na końcu każdego roku podawać ſtan aktualny funduszow Towarzyſtwa na posiedzeniu ogolnem.

Posiedzenia takowe Adminiſtracyi odbywać się maią w komplecie naymniey trzech osob. Prezydowanie idzie według porządku nominacyi.

Urzędowanie każdego z Adminiſtratorow iest dożywotniem.

ART. 33.

Sekretarz z liczby członkow czynnych obierany ma obowiązki:

a, być pomocą Prezesowi;

b, trzymać Dziennik obrad Towarzyſtwa i Działow, iako też posiedzeń publicznych;

c, mieć skład papierow pod swoim dozorem;

d, dozwolone wypisy z akt Zgromadzenia zaświadczać;

e, publiczne posiedzenia przez gazety ogłaszać, i treść pism na takowych posiedzeniach czyta-

nych do tychże gazet podawać; w tym celu po każdem posiedzeniu publicznem pisma na nim czytane od członkow odbierze, i te razem z protokołem posiedzenia złoży w Bibliotece za rewersem Bibliotekarza — Wyciągiem z protokołu posiedzeń uwiadomi natychmiast Prezesow Działow o poleceniach Towarzystwa ściągaiących się do każdego Działu.

Papiery wszelkie do Towarzystwa przychodzące, oddawać będzie do zachowania w ręce Bibliotekarza, o których odebraniu Bibliotekarz na następuiącém posiedzeniu ogólnem zda sprawę;

f, utrzymywać będzie listę wszystkich członkow Towarzystwa od założenia iego z wyrażeniem czasu wyboru każdego;

g, poda corocznie imiona członkow wszystkich do druku, i ieden exemplarz każdemu z członków odda na początku roku;

h, utrzymywać będzie w mieyscu posiedzeń ogolnych wypisany poczet wszystkich członkow składaiących Zgromadzenie, ułożony podług Sekcyi w jakiey ktory członek zostaie, z wyrażeniem obok imion, czasu przyięcia;

i, corocznie na posiedzeniu ogolnem wystawi obraz prac i usiłowań Towarzystwa zeszłorocznych.

Sekretarz Towarzystwa iest oraz urodzonym Sekretarzem w obu Działach. — Urzędowanie iego iest dożywotniem.

Art. 34.

Inspektor Biblioteki z członkow czynnych lub przybranych obrany, mieć będzie dozor zwierzchni nad składem xiąg Towarzystwa. Do niego należy baczne mieć oko, czyli przydany mu Bibliotekarz dopełnia ściśle obowiązkow swoich, dlatego raz przynaymniey w miesiąc zwiedzi Bibliotekę, a raz w rok zupełną iey odbędzie rewizyą, i sprawę o tem Towarzystwu uczyni. Inspektor Biblioteki dopilnuie, aby Instrukcya przepisana Bibliotekarzowi przez Administratorow, ściśle dopełnianą była.

Art. 35.

Podobnym sposobem z członkow *czynnych* lub *przybranych* obranym zostanie *Dyrektor Gabinetu Historyi naturalney*, ktorego obowiązki znayduią się w samym tytule iego urzędu, a raz w rok także rapport o stanie składow dozorowi iego powierzonych złoży Towarzystwu.

Art. 36.

Kassyer rownież z grona członkow *czynnych* lub *przybranych* przez wybor mianowanym będzie: a iako dwoiakie są wydatki z kassy Towarzystwa, iedne zwyczayne etatem postanowione, drugie nieprzewidziane; tak na pierwsze nie potrzebuie Kassyer żadnych zleceń na pismie,

drugich czynić nie może bez assygnacyi Administratorow.

Pocztowe i inne drobne wydatki sam Kassyer zaspokaia.

Z dzieł drukowanych nakładem Towarzystwa przychod należy do kassy. Pisarzowi ktorego dzieło się drukuie, pewną umowioną liczbę exemplarzow Zgromadzenie udzieli.

Kassyer składa rachunki corocznie przed Administracyą i przez nią iest kwitowanym.

ART. 37

Urzędowanie w powyższych trzech artykułach wyrażonych urzędnikow trwa lat cztery.

ART. 38.

Bibliotekarz pod dozorem Inspektora Biblioteki, trzymać się będzie ściśle osobno mu przepisaney przez Administracyą Instrukcyi.

§. VI. *Porządek postępowania w wyborze członkow Towarzystwa.*

ART. 39.

Raz tylko na rok to iest w miesiącu Styczniu na posiedzeniu *ogolnem* wybierane być mogą członki Zgromadzenia.

ART. 40.

Prożne mieysce w zgromadzeniu staie się:

a, przez

a, przez śmierć;
b, przez wyraźne zrzeczenie się;
c, przez niedopełnianie obowiązkow nnieyszemi ustawami przepisanych.

ART. 41.

Zasady wyboru są następuiące:

a, w miesiącu Październiku, wyznaczona Deputacya na posiedzeniu ogolnem składa raport o stanie Towarzystwa co do osob ie składaiących; z ktorego gdyby się potrzeba nowego wyboru okazała;

b, każdy z członkow *czynnych* przytomnych ma prawo podać na pismie kandydata, bądź z rzędu przybranych do czynnych, bądź z obcych do przybranych i czynnych, z wyrażeniem zasług iego literackich i przyłączeniem dzieł przez niego wydanych, oraz z zapewnieniem, że szczerą iest chęcią kandydata poświęcić talenta i prace swoie na zaszczyt Towarzystwa;

c, lista kandydatow zamknięta będzie miesiącem przed posiedzeniem wyborowem;

d, po zamknięciu listy wyznaczona od Prezesa Deputacya zaymie się rozpoznaniem zalet i dzieł podanych kandydatow, i na posiedzenie ogolne wyborowe przyniesie raport, w ktorym wyrazi imiona kandydatow, przez kogo podanemi zostali, i czyli posiadaią przymioty ustawami temi przepisane.

ART. 42.

Zalety potrzebne w kandydacie:

a, ieżeli wydał poważane iakie dzieło w naukach lub umieiętnościach, bądź oryginalne, bądź z obcego ięzyka przeniesione; w pięknych zaś sztukach wzor rzadszey zalety;

b, ieżeli się wsławił ważnym iakim i pożytecznym wynalazkiem;

c, ieżeli będąc nauczycielem publicznym w szkołach kraiowych, lub członkiem iakiego uczonego Towarzystwa, zasłużył na szczegolny Zgromadzenia szacunek.

ART. 43.

Posiedzenie wyborowe składać się powinno naymniey z dwunastu członkow czynnych.

Jeżeliby się nie zebrała ta oznaczona liczba, Prezes do następuiącego posiedzenia wybor odłoży. A po takowem dwukrotnem odłożeniu i obwiesczeniu przez Prezesa członkow, gdyby i na trzecie posiedzenie nie zgromadziło się osob dwanaście, na ow czas przytomni i w mnieyszey nawet liczbie, nie ubliżaiąc iednak kompletowi w Art. 16. przepisanemu, do wyboru mogą przystąpić.

ART. 44.

Wybor tym porządkiem nastąpi:

a, Sekretarz ogłosi imiona kandydatow;

b. kreskowanie na każdego z nich w tey kolei nastąpi, w jakiey imiona ich losem wyciągnione zostaną;

c, Prezes da każdemu z obieraiących dwie gałki, *białą* i *czarną*: obnoszone będą dwa naczynia, z ktorych iedno ma stanowić przyięcie, w drugie zaś każdy z członkow złoży pozostałą u siebie gałkę;

d, Prezes z przybranemi dwoma członkami, po każdem głosowaniu otworzą naczynie stanowić maiące o przyięciu, obliczą głosy i o nich Zgromadzeniu doniosą;

e. trzy czwarte części zdań składu przytomnego, oświadczonych przez gałki *białe*, stanowią przyięcie.

f, Gdyby liczba osob obieraiących nie mogła się dzielić wyraźnie podług poprzedzaiącego przepisu, na ow czas przed wyborem Zgromadzenie postanowi, iaka iest liczba głosow zezwalaiących do przyięcia potrzebną;

g, ieżeli do iednego mieysca wakuiącego iest dwoch lub więcey kandydatow, ten ktory ma więcey kresek nad trzy czwarte części, lub nad postanowioną liczbę głosow, obranym zostaie.

ART. 45.

Powyższym sposobem wszystkie członki rownie *Czynne*, iak *Przybrane*, *Korrespondenci* i *Honorowi* obieranemi będą.

Art. 46.

Obranego członka Prezes o wyborze uwiadomi, doniesie mu, ktorego z zmarłych członkow ma przedsięwziąć pochwałę, prześle mu ninieysze Towarzystwa ustawy, z wezwaniem, aby złożył w czasie oznaczonym akt akceptacyi i przyrzeczenie zachowania ustaw.

Art. 47.

Forma akceptacyi iest następuiąca: »Ja N. »przyimuię z wdzięcznością tytuł członka N. To- »warzystwa Krolewskiego Warszawskiego Przyia- »cioł Nauk, ktorym mnie toż Towarzystwo przez »wybor swoy zaszczyciło. Słowo moie i cześć »w uroczystą składam rękoymią, że ustawy tegoż »Zgromadzenia ściśle dopełniać będę. Akcepta- »cyą tę i przyrzeczenie dla lepszey wiary wła- »sną podpisuię ręką. Dan .... «

Art. 48.

Nowo obranych przytomnych członkow Prezes na następne posiedzenie publiczne wprowadzi, wspomni w krotkich słowach powody przyięcia; a nowo obrany, zabrawszy mieysce sobie wskazane, mowić będzie o zasługach poprzednika swoiego, i o nauce w ktorey był naybiegleyszym.

Art. 49.

Każdy z nowo obranych członkow po złożeniu aktu akceptacyi, otrzyma od Towarzystwa właściwy Patent.

§. VII. *Porządek postępowania w wyborze Urzędnikow.*

Art. 50.

Pierwsze posiedzenie ogolne w miesiącu Listopadzie zamienia się w posiedzenie wyborowe Urzędnikow Towarzystwa, ieżeliby ktore z ich mieysc zawakowało.

Art. 51.

Urząd uważanym iest za wakniący:
a, przez upłynienie czasu urzędowania;
b, przez śmierć;
c, przez uwolnienie od urzędu.

Art. 52.

Prezes Towarzystwa i Prezesowie Działow nie mogą być obierani tylko z rzędu członkow *czynnych*, i to mieszkaiących w Warszawie, przynaymniey w ciągu posiedzeń zimowych. — Przepis ten ściąga się rownie do innych Urzędnikow Zgromadzenia.

ART. 53.

Wybor Prezesa Towarzystwa w następuiący sposob odbywać się będzie:

a, Wyznaczona Deputacya, na posiedzenie ogolne poprzedzaiące wybor, przyniesie listę wszystkich członkow czynnych, z wyłączeniem iedynie tych, ktorym same ninieyszych ustaw przepisy są na przeszkodzie do kandydacyi;

b, takowa lista na temże posiedzeniu rozważona i przyięta, wydrukowaną będzie na tyle exemplarzy, ile iest wotuiących;

c, każdy z wotuiących otrzyma ieden exemplarz takowey listy, i podkreśliwszy na nim nazwisko osoby, którą obraną mieć życzy, przyniesie na posiedzenie wyborowe i w naczyniu zakrytem złoży;

d, Prezesowie Działow wezwawszy po iednym członku z Działow swoich, obliczą głosy i o nich Towarzystwo uwiadomią;

e, naywięcey maiący głosow iest obrany Prezesem;

f, w przypadku rowności głosow, nastąpi kreskowanie przez gałki;

g, gdyby i tak rowność kresek okazała się, starszy wyborem na członka Towarzystwa, ma pierwszeństwo.

ART. 54.

Co do kompletu posiedzenia wyborowego przepis Art: 43. ma być zachowany.

ART. 55.

Wybor *Administratorow*, iako też wybor *Sekretarza* Towarzystwa, odbywać się będzie tymże samym sposobem, iak obierany iest Prezes.

ART. 56.

Każdy Dział obiera Prezesa swego stosownie do przepisow organizacyi swoiey, i o tem Towarzystwu na posiedzeniu ogolnem donosi.

ART. 57.

Inni urzędnicy za podaniem kandydata przez Prezesa, obieranemi będą prostą większością zdań niegłośnych.

ART. 58.

Urzędnik składaiący urząd dla ważney przyczyny, o ktorey sądzi Zgromadzenie, poty nie iest wolny od odpowiedzialności, poki albo papierow, albo pieniędzy powierzonych mu za wolą Towarzystwa, w ręce następcy nie odda.

ART. 59.

W przypadku śmierci lub uwolnienia ktorego z urzędnikow, Prezes stosownie do Art. 29. lit. *, wyznacza tymczasowego zastępcę aż do nowego wyboru.

Art. 60.

Gdyby Prezes umarł lub oddalaiąc się nie wezwał zastępcy, na ow czas obeymuie prezydencyą iedeụ z Prezesow Działow, wedle przepisu w Artyk: 31. umieszczonego.

§. VIII. *Sposob postępowania w sądzeniu pism członkow Towarzystwa, tudzież ubiegaiących się o nagrodę i zdaniu iego poddanych.*

Art. 61.

Czworakie są pisma ktore pod rozwagę Towarzystwa przychodzą:

1, ktore Towarzystwo swoim porucza członkom;

2, ktore po wydanem na publiczność zagadnieniu odbiera;

3, ktore stowarzyszeni z własney chęci do rozwagi przynoszą;

4, i ktore mu w rękopismach przesyłaią osoby nie będące w zgromadzeniu w celu zasięgnienia iego rady i zdania.

Art. 62.

Pisma pierwszego i trzeciego rodzaiu, do ktorych należą i te, ktore na publicznem posiedzeniu czytane być maią, roztrząsane będą w następuiący sposob: Autor rozprawy, odda rozprawę Prezesowi miesiącem wprzod, ieżeli ma być czytana na posiedzeniu publicznem. Prezes odeśle ią do właściwego działu, w ktorym prezyduiący wyznaczy Deputacyą z dwoch lub trzech osob złożoną do rozważenia pisma. Deputacya zdaiąc sprawę, wyłoży dokładnie treść dzieła, oraz zdanie swoie i uwagi ieżeli ma iakie, umieści na posiedzeniu działowem, o czem Zgromadzeniu na posiedzeniu ogolnem doniesiono będzie.

Art. 63.

Uwagi Deputacyi, po roztrząśnieniu ich na sessyi Działowey, kommunikowane będą autorowi pisma.

Art. 64.

Wolno iest autorowi nie przyiąć tych uwag, lecz rzecz iego ani pod imieniem Towarzystwa wychodzić, ani na posiedzeniu publicznem czytaną być nie może.

Deputacye zdawać będą sprawę co do umieszczenia pism w Rocznikach, i imiona członkow Deputacyi umieszczone będą obok rozprawy bądź złożoney w Aktach, bądź drukiem ogłoszoney.

Art. 65.

Wolno iest autorowi żądać odczytania i pisma i zdania Deputacyi, w gronie członkow obra-

duiących, dla dokładnieyszego ocenienia: w ów czas trzy czwarte części zdań niegłośnych o przyjęciu lub usunięciu pisma ſtanowią.

Art. 66.

Dzieło przez Towarzystwo przyięte, a wychodzące na widok publiczny, będzie miało napis na pierwszey karcie, że *po rozwadze Towarzystwa wychodzi.* Może w ów czas autor umieścić zdanie Deputacyi przez wyciąg z akt od Sekretarza zaświadczony.

W nieprzysposobionem zaś od Towarzystwa dziele, nie wolno iest autorowi czynić iakieykolwiek wzmianki o czynioney rozwadze.

Art. 67.

Nie każde pismo na publicznem czytane posiedzeniu, może być umieszczone w Roczniku. Dwie trzecie części niegłośnych ſtanowić o tem będą.

Art. 68.

Prezesowie Działów opisuią corocznie hiſtoryą prac Działow swoich. Sekretarz zdaie coroczny rapport o czynnościach całego Towarzyſtwa, a Prezes co lat cztery zdaie sprawę z prac w czasie urzędowania swego dokonanych i przedsięwziętych. — Takowe rapporta maią mieysce w Rocznikach Towarzyſtwa.

Art. 69.

Do rozwiązania zagadnień przez Towarzyſtwo ogłoszonych rownie członki iak nienależący do Zgromadzenia, rownie kraiowi iak zagraniczni są wezwani.

Art 70.

Każdy z odpowiadaiących przesłać ma pismo swoie i wszyſtko co do odpowiedzi należeć może, w czasie oznaczonym, do Towarzyſtwa na ręce Sekretarza, mieszcząc na czele pisma napis iakowy i przyłączaiąc z tym samym napisem bilet zapieczętowany, w ktorym nazwisko i mieszkanie piszącego wyrażone będzie.

Art. 71.

Przed upłynieniem czasu do odpowiedzi wyznaczonego mianowane będą w Działach właściwych Deputacye, ktorym nadchodzące rozprawy oddawane być maią.

Art. 72.

Po upłynionym czasie do ubiegania się, Deputacye przedsiębiorą rozwagę i porownanie rozpraw przysłanych. Praca ta uskuteczniona będzie w przeciągu trzech miesięcy.

Art. 73.

Deputacye zdadzą sprawę w Działach sobie właściwych o każdem z osobna pismie z poro-

ku ciężkiey słabości ktorego z członkow swoich, mieć będzie potrzebną troskliwość względem stanu zdrowia, a nawet potrzeb choruiącego.

ART. 83.

W przypadku śmierci ktorego z członkow, Towarzystwo w gronie przytomnych, oddaiąc zeszłemu ostatnią przysługę, znaydować się będzie na obchodzie pogrzebowym, i towarzyszyć zwłokom do grobu.

ART. 84.

Zostawuie sobie Towarzystwo władzę przeyrzenia tych Ustaw co cztery lata i poprawienia niedogodności, gdyby się iakie w doświadczeniu okazały.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu ogolnem dnia 5 Czerwca 1814 roku.

Stanisław Stasic Prezes.

Ludwik Osiński Sekretarz.

TOWARZYSTWO KROLEWSKIE

PRZYIACIOŁ NAUK.

Zgromadzenie to założone w roku 1800, pod prezydencyą w owczas X. JANA ALBERTRANDEGO Biskupa Zenopolitańskiego, naywyższą łaską FREDERYKA AUGUSTA Krola Saskiego Xiążęcia Warszawskiego, do zaszczytu Towarzystwa Krolewskiego wywyższonem zostało. Celem iego istotnym iest przykładać się do rozszerzenia nauk i umieiętności w Polskim ięzyku. Dzieli się na dwa działy:

I. Dział Umieiętności.
II. Dział Nauk.

Sześćdziesiąt członkow czynnych, a czterdziestu Przybranych i Korrespondentów, stosownie do teraźnieyszey ustawy, pracuiących każdy w Dziale nauk sobie właściwym składa Towarzystwo. Liczba członkow Honorowych nie iest ograniczona.

CZŁONKI CZYNNE.

STASZIC STANISŁAW, *Radźca Stanu, Prezes Towarzystwa.*
Osiński Ludwik, Sekretarz.

Aigner, Piotr.
Arnold Jerzy, M. D.
Bacciarelli Marcel.
Bandtkie Jan Wincenty, Professor w szkole Prawa.
Bergonzoni Michał, M. D. Prezes Działu Umieiętności.
Bohusz Michał Xawery, Prałat Wileń:
Bystrzycki Jan Piiar, Professor Fizyki w Szkołach Piiarskich Warsz.
Celiński Jozef, Prof. Chemii w Wydziale Akademiczno-Lekarskim.
Chodkiewicz Alexander, Hr. Połkownik.
Czarnecki X. Edward.
Czartoryski Xżę Adam, Oyciec.
Czartoryski Xże Adam, Syn.
Czaykowski X. Franc. Kan. Łowicki.
Diehl X. Rektor Wyznania Ew. Reform.
Dąbrowski X. Antoni, Prof. Matematyki wyższey w Liceum War. i u Piiarow.
Dziarkowski Jacek, M. D. Dziekan Wydz. Akademiczno-Lekarskiego.
Glisczyński Antoni, Prefekt Dep. Bydg.
Horodyski Andrzey, Radzca Główn. Izby Obrachunkowey.
Jundziłł X. Stanisław, Członek Uniwersytetu Wileńskiego.
Karpiński Franciszek.
Kincel Filip, D. M.
Kłokocki Stanisław.

Kop-

Kopczyński X. Onufry, Piiar, Radzca Dyrekcyi Edukacyyney.
Kossecki Xawery, Generał Brygady.
Koźmian Kaietan, Referendarz w Radzie Stanu.
Kropiński Ludwik, Generał Brygady.
Krusiński Jacek.
Kwiatkowski Jozef.
Linde Samuel Bogumił, Rektor Liceum Warsz. Radzca Dyrekcyi Edukac.
Lipiński Jozef, Radzca czynny Dyrekcyi Edukacyyney.
Łęski Jozef, Astronom Obserw. w Akad: Krakowskiey.
Łubieński Felix, Hrabia Pomian, Minister Sprawiedliwości.
Magier, Professor Mechaniki.
Maleszewski Piotr.
Matuszewic Tadeusz, Minister Przychodów i Skarbu.
Niemcewicz Julian Ursyn, Sekretarz Sen. Radzca Dyrekcyi Edukacyyney.
Osiński Ludwik, Pisarz Sądu Kassacyinego.
Ossoliński Jozef, Hrabia.
Plater Ludwik.
Potocki Stanisław Kostka, Hrabia Senator Woiewoda, Prezes Rady Ministrów i Stanu, Dyrektor Eduk. publiczney.
Prażmowski X. Adam, Prob. Kat. Warsz. i Płocki, Radzca Dyrekcyi Eduk.
Sierakowski Jozef, Hrabia.

3

Sobolewski Walenty, Senator Woiewoda.
Sołtyk Stanisław, Hrabia.
Sniadecki Jan, Rektor Uniwers: Wileńs.
Sniadecki Andrzey, M. D. Prof. Akademii Wileńskiey.
Staszic Stanisław, Radzca Stanu.
Szaniawski Jozef Kalasanty, były Prokurator Kassacyiny.
Szaniawski X. Xawery, Kanonik Warsz. Professor w Szkole Prawa.
Tarnowski Jan Hrabia.
Vogel Zygmunt, Prof. w Lyceum Warsz.
Wiesiołowski Krzysztof.
Woronicz X. Jan, Kan. Kat. Wars. Radzca Stanu, Prezes Działu nauk.
Wyleżyński Jan Nepomucen.

CZŁONKI PRZYBRANE i KORRESPODENCI.

Anastasewicz w Petersburgu.
Bandtkie Samuel Jerzy, Bibl: Akad. Krak.
Becu M. D. członek Uniwersytetu Wileńs.
Bentkowski Felix, Prof. Historyi w Lyceum Warszawskiem.
Bielski X. Szymon Piiar.
Biernacki Felicyan.
Cieciszowski X. Gaspar, Biskup Łucki.
Czeretowicz M. D. Urzędnik Zdrowia w Woysku Polskiem.
Danielewicz Antoni.
Dąbrowski Jan Henryk, Generał Dywizyi.
Dzierzkowski Jozef.
Elsner Jozef, Dyrektor Orkiestry.
Feliński Aloizy.
Fiiałkowski Ignacy, M. D.
Glotz Karol, Obywatel Dep. Kaliskiego.
Grabowski Stanisław, Sekr. Rady Stanu i Ministrow.
Gorczyczewski X. Rektor Lyceum Pozn.
Gutkowski Woyciech, Szef Poddyrektor Szkoły Woyskowey.
Hennig, Dozorca Archiwow Rządowych w Krolewcu.
Hoffman, M. D. Prof. Botan. w Wydziale Akademiczno-Lekarskim.
Huisson Jan, Prof. Matem. w Lyc. Warsz.
Kamieński X. Kajetan Piiar, Rektor Konwiktu Warszawskiego.
Karczewski X.
Kaulfus, Prof. Lyceum Poznańskiego.
Kausch, M. D. w Oleśnicy.
Klewański Adam, w Tuluzie we Francyi.
Kosiński Amilkar, Generał Brygady.
Kraiewski X. Proboszcz Koniecki.
Krasiński Wincenty, Hrabia Gen. Dywizyi.
Kruszyński Jan, Sekretarz ieneralny w Ministerium Skarbu.
Krysiński Dominik, Prof. w Szkole Admin.
Kossakowski Jozef.
Kuszel X. Konstanty, Dziekan Gnieżn.
Lernet, D. M. Dyrektor Gimnazyum Krzemienieckiego.

Maiewski Walenty, Regent Metryk Krai.
Molski Marcin, Pułkownik
Mostowski Tadeusz, Minister Spraw Wewnętrznych i Religiyny.
Narwoysz Prof. Matem. w Uniwers. Wil.
Nowicki Jeometra.
Okraszewski Stanisław.
Osiński X. Aloizy, Prof. Liter. w Gymn. Krzemienieckiem.
Potocki Seweryn Hrabia.
Potocki Jan Hrabia.
Poullin.
Przybylski Jacek, członek Akademii Krak.
Potkański Alexander.
Rzewuski Adam.
Siarczyński X. Franciszek.
Sierakowski Generał.
Stöphasius Prof. w Lyceum Warszaws.
Stoykiewicz Prof. w Akad. Chark.
Stawiarski Ignacy, Mecenas Sądu Kassac.
Surowiecki, Sekretarz Generalny Dyrekcyi Edukacyyney.
Szopowicz Franciszek.
Szweykowski X. Woyciech, Kanon. Kated. Płocki, Prof. Wymowy w Lyc. Wars.
Szymkiewicz Medycyny i Chirurgii Doktor w Wilnie.
Trembecki Stanisław.
Trembicki Stanisław.
Walicki Michał.
Wasilewski Jozef, Generał Brygady.

Wężyk Franciszek.
Wolf M. D. Czł. naywyż. Rady Lekarskiey.
Wolicki X. Kanonik Gnieźnieński.
Wybicki Jozef, Senator Woiewoda.
Wyszkowski Michał, Rad: Min. Spraw W.
Vater Prof. Akademii Halskiey.
Znosko Jan, Prof. Akad. Wileńskiey.
Zwierzchowski Jan, Mecenas Sądu Kassac.

CZŁONKI HONOROWE.

Alibert D. M. w Paryżu.
de Bathyany Hrabia w Węgrzech.
Denon w Paryżu.
Dobrowski X. Prezes Tow. Krolew. Czesk. w Pradze.
Dzierżawin Radzca Nadworny J. I. Mci Wszech Rossyi.
de Engel, Ces. Krol. Konsyliarz Konsyst. i Cenzor w Wiedniu.
Engestrom Baron, Minister związkow zagranicznych Krola Szwedzkiego.
Hedenus, Lekarz Nadworny Krola Jmci Saskiego.
Jabłonowski Xżę Stanisław, Sen. Woiew.
Jefferson Tomasz, b. Prezyd. Zjednoczonych Stanow w Ameryce.
Jekiel Ces. Krol. Nadw. Agent w Wiedniu.
Julian Emman: Prof. Chim. w Montpellier.
Kreysig, Lekarz Nadworny Krola Jegomości Saskiego.

Leonhardi Jan, Archiater Krola Jmci Saskiego.
Maclure William, w Ameryce.
Marcolini Hr. W. Kon. Krola Jmci Sask.
de Racknitz Baron W. Kuchmistrz Krola Jmci Saskiego.
Raczyński Ignacy, Xżę Arcy-Biskup Gnieźnieński.
Sołtyk X. Michał Hrabia, były Referendarz Koronny.
de Szechenéy Hr. w Węgrzech.
de Teleki Hr. Kanclerz Siedmiogrodzki.
Zamoyski Stanisław, Hrabia Ordynat Senator Woiewoda.

LISTA CZŁONKOW,

ktorych Towarzystwo od początku utworzenia swego przez śmierć utraciło.

z Członkow Czynnych:

Szymanowski Jozef.
Krasicki Ignacy Hrabia, Xiążę Arcy-Biskup Gnieźnieński.
Osiński X. Jozef Herman Piiar.
Piramowicz X. Grzegorz.
Zaborowski X. Ignacy Piiar.
Wolski Mikołay.
Pilchowski X. Dawid, Biskup Suffragan Wileński.
Reptowski X. Andrzey, Kanonik Warsz.
Gagatkiewicz Walenty, M. D.
Albertrandi X. Jan, Biskup Zenopolit.
Chreptowicz Joachim Hrabia, Kanclerz W. X. Lit.
Dmochowski Franciszek.
Gutakowski Ludwik, Prezes Senatu.
Komarzewski Generał.
Poczobut X. Marcin.
Potocki Ignacy, Hrabia.
Potocki Felix, Hrabia.
Alexander Xiążę Sapieha.
Scheidt.
Potocki Alexander Hr. Minister Policyi.
Kortum Karol.
Kossakowski X. Jan, Biskup Wileński.
Potulicki Michał.
Szulecki Bartłomiey.
Chlebowski, Generał w Woysku Pruskiem.
Filipecki Jozef, M. D.
Kołłątay X. Hugo.
Wolski Konstantyn.
Czacki Tadeusz, Starosta Nowogrodzki.
Lafontaine Leopold, M. D.
Szuch Jan Krystyan.

z Członkow Przybranych i Korrespondentow

Hube Michał.
Jaśkiewicz Medycyny Doktor.
Nagurczewski X. Ignacy.
Gorski Onufry Piiar.

Nax Hidraulik.
Godebski Cypryan, Pułkownik.
Łuszczewski Jan, Minister Spraw Wewn.
Fiszer Stanisław, General Dywizyi.
Zacharyaszewicz Grzegorz, Biskup Koryc.
Tymjniecki Konstantyn.
Jakubowski X. Jozef, Wizyt. XX. Missyon.

Z Członkow Honorowych:

Bourgoing, Poseł Francuzki przy Dworze Saskim.
Bose Hrabia, Minister Interes. Zagranicz. Krola Jmci Saskiego.
Serra J. Karol Baron, Poseł Francz. przy Dworze Saskim.
Erhard D. Rektor Akademii Lipskiey.